

Пугач Ю.В.
*асистент кафедри фінансів,
банківської справи та страхування
Сумський національний аграрний університет
м. Суми, Україна*

ПОДОЛАННЯ ВИКЛИКІВ: ЄВРОПЕЙСЬКІ РЕФОРМИ В УМОВАХ ВІЙНИ

В умовах невизначеності, Європейський союз продовжує проводити амбітні структурні реформи. Країни Європи намагаються збільшувати рівень інвестицій в інновації та сприяти переходу до «зелених» і цифрових технологій,

прагнуть посилити зусилля для покращення ефективності, якості та складу державних витрат. Стратегічною метою фінансової політики все ще залишається створення умов для стійкого економічного зростання, а також забезпечення збалансованого підходу до використання ресурсів.

Поряд з цим, у зв'язку з військовими загрозами, країни Європи не поспішають суттєво збільшувати оборонні бюджети. З огляду на безпекову ситуацію 2%-вий психологічний бар'єр військових витрат по відношенню до ВВП змогли подолати не всі країни, в той час коли Україна з 2022 року близько третини коштів скеровує на свій захист (табл. 1).

Таблиця 1

Військові витрати, % ВВП

Країна	2018р.	2019р.	2020р.	2021р.	2022р.
Велика Британія	1,94	1,98	2,16	2,16	2,23
Естонія	2,01	2,05	2,29	2,01	2,09
Італія	1,36	1,31	1,74	1,72	1,68
Латвія	2,06	2,01	2,15	2,07	2,05
Литва	1,97	2,00	2,07	1,97	2,52
Німеччина	1,17	1,26	1,37	1,33	1,39
Польща	2,04	1,98	2,23	2,22	2,39
Україна	3,19	3,52	3,81	3,23	33,55
Фінляндія	1,36	1,35	1,43	1,26	1,72
Франція	1,84	1,84	2,00	1,92	1,94
Швеція	1,03	1,09	1,15	1,19	1,31

Джерело: сформовано автором на основі даних Світового банку [1].

В умовах повномасштабної війни проведення ефективної фінансової політики є амбітним завданням для України. Зниження податкових надходжень, навантаження на бюджети всіх рівнів, відтік капіталу, високі ризики національної економіки та ще безліч викликів, з яким зіштовхнулася країна останніми роками. Окрім цього, існують суттєві розбіжності між українським та європейським законодавством щодо регулювання фінансових систем, що створює перепони для інтеграції України в європейський економічний простір. Міністерство фінансів України активно працює над цими питаннями, здійснюються кроки щодо приведення митного законодавства у відповідність до стандартів ЄС та впровадження заходів, спрямованих на збільшення прозорості в оподаткуванні. Не зважаючи на труднощі, відбувається поступова трансформація фінансової системи України, яка передбачає модернізацію фінансових інститутів, розвиток фінансових ринків та удосконалення систем

забезпечення. Як би там не було, але війна прискорила євроінтеграційні процеси: ухвалено Угоду про асоціацію, поглиблено співпрацю між оборонно-промисловими комплексами України та Європи, продовжено заходи з лібералізації торгівлі для України в умовах повномасштабної війни, запропоновано механізми підтримки України [2]. В осяжному майбутньому ЄС має на меті поглибити співпрацю на основі розробленого Плану відновлення України та зосередитися на таких напрямках:

1) фінансова підтримка у вигляді грантів і кредитів, що має забезпечити стабільне та передбачуване фінансування, підтримання сталості фінансової системи України і водночас створить надійну базу для захисту бюджету ЄС;

2) особливі рамки інвестування в Україну шляхом надання гарантій та змішаного фінансування за рахунок державних та приватних інвестицій;

3) технічна допомога та інші допоміжні заходи, застосування успішного досвіду реформування, підтримка децентралізації.

Отже, сучасний етап розвитку України є вкрай складним, динамічним та важкопрогнозованим. Однак, саме такий період є найбільш сприятливим для впровадження інноваційних, а часом і радикальних заходів фінансової політики. І такі дії не можуть чекати закінчення війни. Адже економічні та соціальні наслідки відчуває вся країна кожного дня. Інвестиції в приватний сектор та реформи, які покращать інвестиційний клімат, матимуть вирішальне значення. Швидка відбудова забезпечить продукування надходжень до державного бюджету, зменшить залежність від міжнародної допомоги. Український уряд має врахувати національні пріоритети в процесі відновлення та реконструкції, щоб допомогти забезпечити здатність української економіки протистояти конкуренції на єдиному ринку ЄС.

Список використаних джерел

1. Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI), Yearbook: Armaments, Disarmament and International Security. *The World Bank* : веб-сайт. URL: <https://data.worldbank.org/indicator/MS.MIL.XPND.GD.ZS> (дата звернення 01.03.2024).

2. Questions and Answers – A new Ukraine Facility. 20.06.2023, Brussels. *European Commission* : веб-сайт. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/uk/QANDA_23_3353 (дата звернення 15.03.2024).